

Pradžia > ... > Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas > Šeimos Išlaikymas > Poland

Šeimos išlaikymas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Lenkija

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Pagal Šeimos ir globos kodekso 128 straipsnį išlaikymo prievolė yra tiesiosios linijos giminaičių, brolių ir seserų prievolė aprūpinti asmenį pragyvenimo ištekliais (įskaitant drabužius, maistą, būstą, šildymo kurą ir vaistus) ir, kai reikia, ugdymo priemonėmis (įskaitant rūpinimąsi fizine ir protine asmens raida ir sąlygų mokytis ir gyventi kultūrinį gyvenimą sudarymą).

Išlaikymą sudaro išmokos pinigais arba natūra. Vaikų atveju tai taip pat apima asmeninį dalyvavimą vaiko ugdymo procese ir bendro namų ūkio darbų atlikimą pagal išlaikymo prievolę.

Išlaikymo reikalavimas – asmens teisė reikalauti, kad kitas asmuo vykdytų jo išlaikymo prievolę.

Paprastai išlaikymo prievolės kyla iš įvairių šeimos santykių.

Priklausomai nuo šeimos santykių pobūdžio, Lenkijos teisėje nustatytos šių rūšių išlaikymo prievolės:

1. giminaičių teikiamo išlaikymo prievolė, įskaitant specifinę šios prievolės formą – tėvų pareigą išlaikyti vaiką: teisę į giminaičių teikiamą išlaikymą turi tik sunkumų patiriantys asmenys. Tėvai privalo mokėti vaikų, kurie dar nėra pajėgūs savimi pasirūpinti, išlaikymą, išskyrus atvejus, kai iš vaikui nuosavybės teise priklausančio turto gaunamų pajamų pakanka jo išlaikymo ir ugdymo išlaidoms padengti. Vaikai, kuriems yra sukakę 18 metų, nebeturi teisės į išlaikymą, išskyrus atvejus, kai jie nori tęsti mokslus ir, atsižvelgiant į jų mokymosi rezultatus, toks noras yra pagrįstas, arba kai išlaikymo prievolė turėtų toliau galioti dėl vaiko sveikatos ar asmeninės padėties. Be to, tėvai neprivalo mokėti vaikų, kuriems yra sukakę 18 metų, išlaikymo, jeigu tie vaikai, būdami darbingi, pradėję studijuoti vėliau tas studijas apleidžia, nėra pakankamai pažangūs, negauna teigiamų įvertinimų, neišlaiko egzaminų per nustatytus terminus ir dėl šių priežasčių nebaigia studijų per studijų programoje numatytą laikotarpį. Jeigu yra neįmanoma ar pernelyg sunku gauti išlaikymą iš asmens, turinčio pagrindinę prievolę mokėti išlaikymą (kurio nors iš tėvų), įmanoma pateikti išlaikymo reikalavimą asmenims, turintiems antraeilę prievolę teikti išlaikymą (pvz., vaiko seneliams, kurie yra dingusio skolininko tėvai). Tačiau pažymėtina, kad vien faktas, kad asmuo, privalantis mokėti išlaikymą, jo nemoka, nėra pakankamas pagrindas gauti išlaikymo išmokas iš vaiko senelių – kad galėtų gauti išlaikymą iš senelių, asmuo, turintis teisę į išlaikymą, turi būti patiriantis sunkumų, o jo seneliai turi būti finansiškai pajėgūs mokėti išlaikymą. Nutarimuose dėl senelių mokėtino išlaikymo paprastai nustatomos mažesnės sumos nei tos, kurias privalėtų mokėti asmuo, turintis pagrindinę prievolę mokėti išlaikymą.
2. Dėl įvaikinimo atsirandanti prievolė: jeigu vienintelis įvaikinimo tikslas yra sukurti įvaikinančio asmens ir įvaikio santykius, įvaikinančio asmens prievolė išlaikyti įvaikį yra viršesnė už įvaikio tiesiosios aukštutinės linijos giminaičių ir jo brolių ir seserų prievolę jį išlaikyti, o bet kokia įvaikio prievolė išlaikyti savo tiesiosios aukštutinės linijos giminaičius ir brolius bei seseris pagal svarbą yra paskutinė. Kitu atveju įvaikiui taikomos 1 punkte nurodytos taisyklės.
3. Svainystės santykių saistomų asmenų (pamotės, patėvio, povaičių) išlaikymo prievolė: tik sunkumų patiriantys asmenys turi teisę į tokį išlaikymą, jeigu atitinkamu atveju išlaikymo prievolės nustatymas

atitinka socialines normas. Pagal Lenkijos teisės aktus ir teismų praktiką „patiriami sunkumai“ reiškia asmens negebėjimą patenkinti savo pagrįstų poreikių savais ištekliais ir savomis pastangomis.

4. Sutuoktinių išlaikymo santuokoje prievolė: šeimos nariai gali reikalauti užtikrinti teisę į visų šeimos narių „vienodą gyvenimo lygį“. Pagal Šeimos ir globos kodekso 27 straipsnį abu sutuoktiniai privalo pagal savo gebėjimus, darbo pajamas ir finansinį pajėgumą prisidėti prie savo santykiais sukurtos šeimos poreikių tenkinimo. Ši prievolė taip pat gali būti laikoma visiškai arba iš dalies įvykdyta dedamomis asmeninėmis pastangomis auginti vaikus ir rūpintis bendru namų ūkiu.
5. Sutuoktinių išlaikymo prievolė santuokai nutrūkus: jeigu pripažįstama, kad tik vienas iš sutuoktinių yra kaltas dėl santuokos iširimo, ir nutraukus santuoką reikšmingai pablogėja to sutuoktinio, kuris nėra kaltininkas, finansinė būklė, pastarasis gali reikalauti patenkinti pagrįstus jo poreikius, net jeigu jis nėra patiriantis sunkumų. Kitais atvejais sunkumų patiriantis sutuoktinis gali iš savo buvusio sutuoktinio reikalauti išlaikymo, kurio dydis būtų proporcingai nustatomas pagal pagrįstus jo poreikius ir jo buvusio sutuoktinio darbo pajamas ir finansinį pajėgumą. Prievolė išlaikyti sutuoktinį po santuokos nutraukimo baigiasi tam sutuoktiniui sudarius naują santuoką. Tačiau kai po santuokos nutraukimo tas sutuoktinis, kuris nebuvo pripažintas kaltu dėl santuokos iširimo, privalo mokėti išlaikymą, ta išlaikymo prievolė taip pat panaikinama praėjus penkeriems metams po sprendimo nutraukti santuoką priėmimo, nebent teismas asmens, turinčio teisę į išlaikymą, prašymu šį penkerių metų terminą pratęstų dėl išskirtinių aplinkybių.
6. Nesantuokinio vaiko tėvo prievolė vaiko motinai: vaiko tėvas, kuris nėra susituokęs su vaiko motina, privalo, priklausomai nuo jo aplinkybių, prisidėti apmokant su nėštumu ir vaiko gimimu susijusias išlaidas ir motinos trijų mėnesių išlaikymo jos gimdymo metu išlaidas. Kai yra įtikinamų argumentų, motina gali reikalauti, kad tėvas prisidėtų prie jos išlaikymo išlaidų apmokėjimo ilgesniu nei trijų mėnesių laikotarpiu.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Tėvai privalo mokėti vaikų, kurie dar nėra pajėgūs savimi pasirūpinti, išlaikymą. Kadangi vaikai privalo mokytis iki jiems sukaks 18 metų, jie paprastai turi teisę į išlaikymą iki pilnametystės arba iki mokslų baigimo. Jeigu asmuo, turintis teisę į išlaikymą, nėra pajėgus pats savęs išlaikyti (pvz., dėl ligos ar negalios), išlaikymas jam gali būti skiriamas neribotam laikui.

Reikia pažymėti, kad išlaikymo prievolė savaime nesibaigia po to, kai asmeniui, turinčiam teisę į išlaikymą, sukanka 18 metų, ir toks prievolės pasibaigimas nepriklauso nuo išlaikymo kreditoriaus ar vieno iš tėvų, turinčio pareigą mokėti išlaikymą, sprendimo. Kad išlaikymo prievolė būtų pripažinta pasibaigusia, reikalingas teismo sprendimas, įvertinus, ar pilnametystės sulaukęs vaikas yra pajėgus save išlaikyti, ir kitas aplinkybes. Prašymas panaikinti išlaikymo prievolę pateikiamas apylinkės teismui, kurio jurisdikcijai priklauso išlaikymo kreditoriaus gyvenamoji vieta. Tai taikoma išlaikymui, kuris skirtas teismo nutarimu, tačiau tai netaikoma savanorišku vadinamam išlaikymui, kuris nustatytas šalių asmeniniu tarpusavio susitarimu.

Išmokos iš Valstybinio išlaikymo fondo asmenims, turintiems teisę jas gauti, mokamos iki jiems sukanka 18 metų. Jeigu tokie asmenys tęsia mokslus mokykloje arba aukštojo mokslo studijas, jie turi teisę gauti šias išmokas iki jiems sukaks 25 metai, o tuo atveju, kai tokiame asmeniui nustatyta sunki negalia, jos mokamos neribotą laikotarpį. Išmokas iš išlaikymo fondo galima gauti tik jeigu šeimos pajamos vienam asmeniui neviršija 1209 PLN per mėnesį. Jeigu, taikant principą „zlotas už zlotą“ (lenk. *złotówka za złotówkę*), ši suma viršijama, asmuo, turintis teisę į išlaikymą, nepraranda tos teisės į išmoką; tokiu atveju asmuo, turintis teisę į išlaikymą, gauna sumą, kuri yra lygi skirtumui tarp išlaikymo fondo išmokos sumos, mokėtinos tam asmeniui, turinčiam teisę ją gauti, ir sumos, kuria viršytos nustatytos šeimos pajamos, apskaičiuotos vienam šeimos nariui. Jeigu taip apskaičiuotos išmokos dydis nesiekia 100 PLN, parama neskiriama.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Galimos išlaikymo aplinkybės:

1. Asmuo, privalantis mokėti išlaikymą, savanoriškai vykdo išlaikymo prievolę.
2. Šalys neteisminiu ginčo sprendimu susitaria dėl išlaikymo prievolės.

3. Jeigu asmuo, privalantis mokėti išlaikymą, šios prievolės nevykdo, galima siekti prisiteisti išlaikymą apylinkės teisme (lenk. *sąd rejonowy*), turinčiame jurisdikciją pagal asmens, turinčio teisę į išlaikymą, gyvenamąją vietą (Civilinio proceso kodekso 32 straipsnis) arba atsakovo gyvenamąją vietą (Civilinio proceso kodekso 27 straipsnio 1 dalis), arba galima pateikti dėl to prašymą santuokos nutraukimo ar separacijos byloje, kurią nagrinėja apygardos teismas (lenk. *sąd okręgowy*).

Teismo mokesčių už bet kokią prašymą mokėti nereikia. Tačiau toks prašymas turėtų atitikti bylos šalies procesinio pareiškimo reikalavimus, t. y. jame turėtų būti nurodytas teismo, į kurį kreipiamasi, pavadinimas; šalių vardai ir pavardės, jų asmens kodai (PESEL), jų teisiniai atstovai ir įgaliotiniai; daromo pareiškimo pobūdis; aiškus prašymo apibūdinimas; reikalavimo suma; faktinių aplinkybių, kuriomis grindžiamas prašymas, apibūdinimas ir, jei reikia, atitinkamo teismo jurisdikcijos pagrindimas; šalies arba jos teisinio atstovo ar įgaliotinio parašas (būtina pridėti įgaliojimą); pridedamų priedų sąrašas; šalių, jų teisinių atstovų ir įgaliotinių gyvenamosios vietos ar registruotos buveinės; ir atitinkamo reikalavimo aprašymas. Vėlesniuose bylos šalies procesiniuose pareiškimuose turi būti nurodytas bylos numeris. Prie prašymo taip pat turi būti pridėtas vaiko gimimo liudijimas, kuriame nurodyta, kad asmuo, iš kurio reikalaujama išlaikymo, yra vienas iš vaiko tėvų; arba išlaikymo prašymą galima pateikti kartu su prašymu nustatyti vaiko kilmę (tėvystę).

4. Taip pat galima sudaryti susitarimą, kurį patvirtina notaras; šiuo atveju apylinkės teismas priima tik nutartį dėl to susitarimo vykdymo. Yra mokėtinas mokestis už notaro tvirtinamo susitarimo sudarymą, taip pat už prašymą išduoti vykdomąjį dokumentą.

5. Susitarimas taip pat gali būti pasiektas teisme; šiuo atveju atsakovas gali būti atleistas nuo teismo mokesčio arba pusės jo sumos mokėjimo.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Toliau nurodyti asmenys gali pateikti išlaikymo prašymą asmens, turinčio teisę gauti išlaikymą, vardu:

- įgaliotinis (be advokato ar teisinio konsultanto, įgaliotinio funkcijas dar gali atlikti šie asmenys: tėvai, sutuoktinis, broliai ir seserys, tiesiosios aukštutinės linijos giminaičiai arba su asmeniu, turinčiu teisę į išlaikymą, įvaikinimo santykiais susiję asmenys, taip pat asmuo, valdantis asmens, turinčio teisę į išlaikymą, turtą);
- vietos valdžios institucijos, atsakingos už socialinę paramą, atstovas (pagal 2004 m. kovo 12 d. *Socialinės paramos įstatymą* (Oficialusis valstybės leidinys [*Dziennik Ustaw*], 2004 m., Nr. 64, eil. Nr. 593): tokie atstovai yra savivaldybės socialinės paramos centro vadovas arba rajono paramos šeimai centro vadovas);
- Civilinio proceso kodekso 61 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad nevyriausybinės organizacijos, atlikdamos įstatymų nustatytas savo pareigas, gali, atitinkamam fiziniam asmeniui pateikus raštišką sutikimą, inicijuoti išlaikymo išieškojimo procesą;
- prokuroras, kai tai reikalinga teisės viršenybei ir viešojo intereso labui.

Teisiniai atstovai veikia nepilnamečių, turinčių teisę į išlaikymą, vardu. Tačiau nepilnametis, tapęs pilnamečiu, veikia savarankiškai.

Asmens, turinčio teisę į išlaikymą, sugyventinis arba pažįstamas negali veikti to asmens, turinčio teisę į išlaikymą, vardu, nebent jis būtų kuris nors iš pirmiau nurodytų asmenų.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Pagal Civilinio proceso kodeksą apylinkių teismai turi dalykinę jurisdikciją nagrinėti išlaikymo bylas. Teritorinė jurisdikcija nustatoma pagal asmens, turinčio teisę į išlaikymą, gyvenamąją vietą arba atsakovo gyvenamąją vietą. Teismai, kurių jurisdikcijai priklauso konkrečios savivaldybės, yra nurodyti 2018 m. gruodžio 28 d. Teisingumo ministro nutarime dėl apeliacinių, apygardos ir apylinkės teismų buveinių, jų jurisdikcijos ir kompetencijos srities (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2018 m., eil. Nr. 2548).

Apygardų teismai turi jurisdikciją bylose dėl ES valstybių narių teismų sprendimų pripažinimo Lenkijoje (Civilinio proceso kodekso 1151(1) straipsnio 1 dalis), jeigu sprendimas buvo priimtas anksčiau nei ta valstybė, kurioje jis priimtas, tapo saistoma 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolo dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės (OL L 331, 2009 12 16, p 17), t. y. iki 2011 m. birželio 18 d.

Pagal Civilinio proceso kodekso 1153(14) straipsnį Lenkijoje galioja tokie vykdomieji dokumentai:

1. ES valstybių narių teismų priimti sprendimai ir patvirtinti susitarimai bei oficialūs dokumentai, išduoti tose valstybėse ir įeinantys į Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 taikymo sritį, jeigu jie yra vykdytini;
2. ES valstybių narių teismų priimti sprendimai ir patvirtinti susitarimai bei oficialūs dokumentai, išduoti tose valstybėse, kurie patvirtinti kaip Europos vykdomieji raštai;
3. ES valstybių narių teismų išduoti Europos mokėjimo įsakymai, kurie paskelbti vykdytiniais tose valstybėse pagal Reglamentą (EB) Nr. 1896/2006;
4. ES valstybių narių teismų priimti sprendimai pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, patvirtinti tose valstybėse pagal Reglamentą (EB) Nr. 861/2007;
5. sprendimai dėl išlaikymo, priimti ES valstybėse narėse, kurios yra 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolo dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės (OL L 331, 2009 12 16, p. 17) šalys, taip pat tose valstybėse sudaryti susitarimai ir išduoti oficialūs dokumentai išlaikymo bylose, patenkantys į Reglamento (EB) Nr. 4/2009 taikymo sritį;
6. ES valstybėse narėse priimti teismų sprendimai dėl apsaugos priemonių pagal Reglamentą (ES) Nr. 606/2013, jeigu jie vykdytini.

6 Ar ieškovas, pareikšdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Bylose dėl išlaikymo neprivaloma būti atstovaujama advokato. Šalys gali veikti savo vardu arba per profesionalius atstovus.

Žr. atsakymus į 7 ir 20 klausimus, kuriuose pateikta išsamesnės informacijos apie galimybę, kad būtų *ex officio* paskirtas advokatas, veikiantis šalies, turinčios teisę į išlaikymą, vardu.

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Išlaikymo siekianti šalis ir atsakovas byloje dėl išlaikymo išmokų sumažinimo yra atleidžiami nuo teismo išlaidų apmokėjimo (2005 m. liepos 28 d. Teismo išlaidų civilinėse bylose įstatymo 96 straipsnio 1 dalies 2 punktas (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2005 m., Nr. 167, eil. Nr. 1398, su pakeitimais)). Tokie asmenys visiškai atleidžiami nuo tų išlaidų apmokėjimo, taigi jie nepatiria jokių su teismo procesu, apeliacija ar vykdimu susijusių išlaidų.

Asmuo, privalantis mokėti išlaikymą, taip pat gali prašyti, kad būtų atleistas nuo teismo išlaidų apmokėjimo tuo atveju, kai siekia pakeisti priteisto išlaikymo dydį. Tokiu atveju turi būti pateikta turto ir pajamų deklaracija, ir teismas priima sprendimą išnagrinėjęs atvejo aplinkybes.

Be to, nuo teismo išlaidų apmokėjimo atleidžiama šalis gali prašyti teisinės pagalbos, kurios forma būtų *ex officio* advokato paskyrimas. Jeigu prašymas paskirti advokatą patenkinamas, advokato atlyginimą sumoka šaliai, kuriai paskirtas advokatas, priešinga šalis. O jeigu pastarasis asmuo būtų pralaimi, advokato atlyginimą sumoka valstybė.

Su tuo susijusios valstybių narių piliečių teisės yra reglamentuojamos 2004 m. gruodžio 17 d. Įstatymo dėl teisės gauti pagalbą civiliniuose procesuose, vykstančiuose Europos Sąjungos valstybėse narėse, ir dėl teisės gauti pagalbą siekiant taikiai išspręsti ginčą iki civilinio proceso pradžios (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2005 m., Nr. 10, eil. Nr. 67).

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Išlaikymo suma priklauso nuo asmens, privalančio mokėti išlaikymą, darbo pajamų ir finansinio pajėgumo ir nuo pagrįstų asmens, turinčio teisę į išlaikymą, poreikių. Prie asmens, turinčio teisę į išlaikymą, poreikių priskiriama viskas, kas reikalinga jo gyvenimui, įskaitant ir materialinių, ir nematerialinių (kultūrinių ir dvasinių) poreikių tenkinimą. Prie nepilnamečių poreikių taip pat priskiriamos jų ugdymo išlaidos. Vertinant asmenų, privalančių mokėti išlaikymą, darbo pajamas ir finansinį pajėgumą atsižvelgiama ne į jų faktiškai uždirbamas pajamas, o į pajamas, kurias jie galėtų uždirbti, jeigu naudotųsi visu savo darbingumu. Tai reiškia, kad net ir bedarbis, neuždirbantis reguliarių pajamų, gali būti įpareigotas ir priverstas mokėti išlaikymą.

Pasikeitus aplinkybėms, gali būti prašoma pakeisti teismo sprendimą arba susitarimą dėl išlaikymo. Tokio pakeitimo gali prašyti bet kuri išlaikymo santykių šalis. Priklausomai nuo faktinių aplinkybių, šalis gali prašyti panaikinti išlaikymo prievolę arba padidinti ar sumažinti išlaikymo dydį. Išlaikymo išmokos dydį galima pakeisti, jeigu padidėja arba sumažėja asmens, turinčio teisę į išlaikymą, pagrįsti poreikiai arba asmens, privalančio mokėti išlaikymą, darbingumas.

Lenkijoje nėra nustatytos fiksuoto dydžio išlaikymo sumos, ir išlaikymas neskaičiuojamas kaip nustatyta asmens, privalančio mokėti išlaikymą, darbo pajamų procentinė dalis. 2014 m. minimalusis (bruto) darbo užmokestis buvo 1 680 PLN (apie 400 EUR). 2013 m. vidutinis (bruto) darbo užmokestis buvo 3 650 PLN (apie 900 EUR) per mėnesį. 2015 m. minimalusis (bruto) darbo užmokestis buvo 1 750 PLN, 2016 m. jis buvo 1 850 PLN, 2019 m. – 2 250 PLN, 2020 m. – 2 600 PLN; 2021 m. – 2 800 PLN, 2022 m. – 3 010 PLN, 2023 m. sausio – birželio mėn. – 3 490 PLN, o nuo 2023 m. liepos mėn. jis buvo 3 600 PLN, 2024 nuo sausio mėn. jis buvo 4 242 PLN, o nuo 2024 m. liepos mėn. jis bus 4 300 PLN. Praktikoje daugumoje bylų teismo priteisiamo išlaikymo suma yra nuo 300 PLN iki 1 000 PLN per mėnesį vienam vaikui. Išlaikymo sumos dydis nėra automatiškai indeksuojamas pagal vaiko amžių ar infliaciją.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Asmuo, kuris vykdomajame dokumente nurodytas kaip skolininkas, privalo mokėti išlaikymą. Paprastai Lenkijoje priteisto išlaikymo išmokos yra mokėtinos Lenkijos zlotais nepilnamečio teisiniam atstovui (pinigais ar banko pavedimu) kiekvieną mėnesį, įprastai iki dešimtos mėnesio dienos. Teismo sprendimuose numatoma, kad vėlavimo mokėti atveju yra mokėtini teisės aktuose nustatyti delspinigiai (nuo 2022 m. rugsėjo 8 d. tokių delspinigių metinis dydis yra 12,25 proc.) nuo likusios nesumokėtos sumos (Civilinio kodekso 481 straipsnio 2 dalis).

Taigi, išlaikymo prievolę paprastai vykdo tik tas asmuo, kuris privalo mokėti išlaikymą. Jeigu tas asmuo išlaikymo nemoka savanoriškai, teisę į išlaikymą turintis asmuo gali kreiptis į kompetentingą vykdymo instituciją (paprastai antstolį), kad būtų pradėtas vykdymo procesas. Vykdytas taip pat gali būti *ex officio* pradedamas pirmosios instancijos teismo, priėmusio sprendimą, kuriuo nustatytas išlaikymo išmokos dydis, prašymu. Asmuo, turintis teisę į išlaikymą, taip pat gali pateikti vykdomąjį dokumentą skolininko darbovietai arba skolininko pensiją mokančiai institucijai ir prašyti, kad mokėtina išlaikymo suma būtų išskaičiuojama iš sumų, mokamų išlaikymo skolininkui. Mokančioji šalis privalo patenkinti tokį prašymą.

Sulaukęs pilnametystės vaikas tampa savarankišku išlaikymo kreditoriumi ir išlaikymas turi būti mokamas jam tiesiogiai, nebent jis, kaip suaugęs kreditorius, sutiktų, kad būtų palikta ankstesnė mokėjimo forma (pvz., suteikdamas įgaliojimą ir pateikdamas tai patvirtinantį dokumentą vykdymo institucijai). Nebūtina keisti išlaikymo sprendimo ar specialiai nurodyti, kad išlaikymas mokėtinas suaugusiam asmeniui.

Kai teikiamas prašymas užtikrinti išlaikymo skolininko prievolės vykdymą, galima rinktis bet kurį teismo antstolį. Pagal Civilinio proceso kodekso 921 straipsnį prievolės vykdymą nekilnojamojo turto sąskaita užtikrina teismo, kurio apylinkėje yra tas nekilnojamas turtas, antstolis. Jeigu toks nekilnojamas turtas priklauso kelių teismų jurisdikcijai, kreditorius pasirenka vieną iš jų. Tačiau procesas, pradėtas vieno kreditoriaus prašymu, gali būti prijungtas prie procesų, kurie pradedami kitų kreditorių prašymu. Šiuo tikslu antstolis, pradėjęs vykdymo

procesą, apie to vykdymo pradėjimą ir vėlesnį užbaigimą praneša antstoliui, kuris gali būti atsakingas už vykdymą.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Jeigu asmuo, privalantis mokėti išlaikymą, nevykdo išlaikymo prievolės savo noru, jis gali būti priverstas tai daryti (žr. atsakymą į 9 klausimą).

Be to, pagal Baudžiamojo kodekso (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 1997 m., Nr. 88, eil. Nr. 553) 209 straipsnį bet kuris asmuo, vengiantis vykdyti teismo sprendimu, teismo ar kitos institucijos patvirtintu susitarimu arba kitoku susitarimu nustatytą išlaikymo prievolę, gali būti baudžiamas bausia, laisvės atėmimu arba alternatyviomis priemonėmis arba laisvės atėmimu iki vieno metų, jeigu bendra pradelstoji skola prilygsta bent trims periodinėms išlaikymo išmokoms arba jeigu daugiau kaip tris mėnesius vėluojama mokėti neperiodinę išlaikymo išmoką. Jeigu dėl tokio pažeidėjo kaltės asmuo, turintis teisę į išlaikymą, negali patenkinti savo svarbiausių gyvenimo poreikių, pažeidėjas gali būti baudžiamas pinigine bausia, laisvės atėmimui alternatyviomis priemonėmis arba laisvės atėmimu iki dviejų metų.

Baudžiamasis persekiojimas už tokį pažeidimą pradamas nukentėjusiojo, socialinės paramos įstaigos arba įstaigos, kuri imasi veiksmų prieš išlaikymo skolininką, prašymu. Jeigu nukentėjusiajam skirtos tinkamos išmokos šeimai ar pašalpos, mokėtinos nepavykus užtikrinti išlaikymo mokėjimo, baudžiamasis persekiojimas pradamas *ex officio* pagrindu.

2007 m. rugsėjo 7 d. įstatymo dėl pagalbos asmenims, turintiems teisę į išlaikymą (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2007 m., Nr. 192, eil. Nr. 1378), 5 straipsnio 3b dalies 2 punkte nustatyta, kad kompetentinga institucija gali prašyti sustabdyti skolininko vairuotojo pažymėjimo galiojimą.

Jeigu nepavyksta užtikrinti prievolės vykdymo, antstolis gali prašyti įrašyti skolininką į nemokių skolininkų registrą.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Pagal Civilinio proceso kodekso 1083 straipsnio 2 dalį, visos nesumokėtos išlaikymo išmokos gali būti gaunamos areštuojant banko sąskaitą.

Pagal Civilinio proceso kodekso 833 straipsnio 1 dalį, gali būti užtikrinamas išlaikymo prievolės vykdymas iš darbo užmokesčio, iki Darbo kodekse nustatytos ribos. Paprastai gali būti areštuota 60 proc. darbo užmokesčio. Taip pat gali būti areštuota iki trijų penktadalių valstybės skiriamų specialiųjų išmokų, visų pirma stipendijų ir paramos išmokų sumų (Civilinio proceso kodekso 831 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

Be to, pagal Civilinio proceso kodekso 829 straipsnį, prievolės vykdymas negali būti užtikrinamas šio turto sąskaita:

1. namų ūkio reikmenų, patalynės, apatinių drabužių ir kasdienių drabužių, kurie yra būtini skolininkui ir išlaikomiesiems šeimos nariams, taip pat aprangos, kuri yra reikalinga paslaugoms teikti ar profesinei veiklai vykdyti;
2. maisto ir kuro atsargų, kurios yra būtinos svarbiausiems skolininko ir jo išlaikomų šeimos narių vieno mėnesio poreikiams patenkinti;
3. vienos karvės, dviejų ožkų ar trijų avių, kurios yra būtinos skolininko ir jo išlaikytinių pragyvenimui, ir pakankamo kiekio pašarų ir kraiko, kurių užtektų šiems gyvūnams laikyti iki kito derliaus;
4. asmeninių darbo įrankių ir kitų priemonių, kurių gali reikėti skolininkui dirbant mokamą darbą, taip pat žaliavų, kurių gali reikėti vienos savaitės gamybiniam darbui, išskyrus motorines transporto priemones;
5. jeigu skolininkas reguliariai dirba nuolatinį darbą kaip samdomas darbuotojas – pinigų sumos, atitinkančios negalimą išieškoti darbo užmokesčio dalį už laikotarpį iki kitos užmokesčio gavimo dienos; o jeigu skolininkas reguliaraus darbo užmokesčio negauna – pinigų sumos, būtinos skolininko ir išlaikomų

- šeimos narių dviejų savaitių pragyvenimui;
6. mokymosi reikmenų, asmeninių dokumentų, apdovanojimų ir religinėms apeigoms reikalingų objektų, taip pat kasdienių daiktų, kurių pardavimo kaina neišvengiamai būtų daug mažesnė už jų vertę, tačiau kurie turi didelę praktinę vertę skolininkui;
 7. vaistų, kaip apibrėžta 2001 m. rugsėjo 6 d. Farmacijos įstatyme (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2019 m., eil. Nr. 499, su pakeitimais), kurie yra būtini veikiančiai sveikatos priežiūros įstaigai, kaip apibrėžta teisinėse sveikatos priežiūros nuostatose, trijų mėnesių laikotarpiu; taip pat medicinos priemonių, reikalingų tokios įstaigos veikimui, kaip apibrėžta 2010 m. gegužės 20 d. Medicinos priemonių įstatyme (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, Nr. 107, eil. Nr. 679; *Dziennik Ustaw*, 2011 m., Nr. 102, eil. Nr. 586, ir Nr. 113, eil. Nr. 637);
 8. daiktų ar įrangos, kurie yra reikalingi dėl skolininko ar jo šeimos narių negalios.

Pagal Civilinio proceso kodekso 833 straipsnio 6 dalį, prievolės vykdymas taip pat negali būti užtikrinamas iš šių išmokų: išlaikymo išmokų; kompensacijų, mokėtinų nepavykus užtikrinti išlaikymo išmokų mokėjimo; išmokų šeimai, šeimos, slaugos ar vaiko gimimo pašalpų; pašalpų našlaičiams, netekusiems abiejų tėvų; išmokų neformaliesiems slaugytojams; socialinių išmokų; integracijos išmokų; vaiko ugdymo išmokų ar vienkartinį išmokų, nurodytų 2016 m. lapkričio 4 d. Įstatymo dėl paramos nėščioms moterims ir jų šeimoms programos „Už gyvenimą“ (lenk. *Za życiem*) (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2019 m., eil. Nr. 473) 10 straipsnyje.

Teisingumo ministras, pasikonsultavęs su žemės ūkio ministru ir finansų ministru, priima ministro nutarimą, kuriuo nustatoma, koks ūkininkui priklausantis turtas negali būti panaudotas prievolės vykdymui užtikrinti (Civilinio proceso kodekso 830 straipsnis).

Be to, Civilinio proceso kodekso 831 straipsnyje nustatyta, kad 75 proc. išmokų sumų – konkrečiai socialinės paramos išmokų pagal 2004 m. kovo 12 d. Socialinės paramos įstatymą (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2013 m., eil. Nr. 182, su pakeitimais) ir skolininko iš valstybės biudžeto ar Nacionalinio sveikatos fondo (lenk. *Narodowy Fundusz Zdrowia*) gautinų sumų sveikatos priežiūrai, kaip apibrėžta 2004 m. rugpjūčio 27 d. Įstatyme dėl valstybės finansuojamų sveikatos priežiūros išmokų (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2008 m., Nr. 164, eil. Nr. 1027, su pakeitimais), – negali būti panaudotos prievolės vykdymui užtikrinti dar iki tokių išmokų suteikimo, nebent tai būtų skolininko darbuotojų ar paslaugų teikėjų, nurodytų 2004 m. rugpjūčio 27 d. Įstatymo dėl valstybės finansuojamų sveikatos priežiūros išmokų 5 straipsnio 41 dalies a ir b punktuose, gautinos sumos.

Šeimos ir globos kodekso 137 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išlaikymo reikalavimams taikomas trejų metų senaties terminas. Tačiau reikia pažymėti, kad šis senaties terminas susijęs su reikalavimais, kurie nebuvo pareikšti.

Civilinio kodekso 121 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vaiko išlaikymo reikalavimo kuriam nors iš tėvų atveju senaties terminas nepradedamas skaičiuoti tėvų pareigų vykdymo laikotarpiu. Bet koks pradėtas skaičiuoti senaties terminas sustabdomas atsižvelgiant į vaiko pareikštus reikalavimus.

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Kaip nurodyta atsakyme į 4 klausimą, galima pateikti išlaikymo prašymą asmens, turinčio teisę į išlaikymą, vardu, – tai gali daryti, be kita ko, socialinės paramos centrų vadovai, tam tikros socialinės organizacijos, už socialinę paramą atsakingų vietos valdžios institucijų atstovai ir, kai kuriais atvejais, prokurorai. Šie subjektai taip pat gali teikti pagalbą ieškovui jau nagrinėjamoje byloje dėl išlaikymo. Tuomet jų užduotis yra padėti asmeniui, turinčiam teisę į išlaikymą, bylinėtis teisme.

Apygardos teismai, veikiantys kaip centrinės institucijos pagal tarptautinę teisę, padeda asmenims, turintiems teisę į tai, teikti išlaikymo prašymus užsienyje. Tarptautinės teisinės pagalbos (kaip antai atleidimo nuo prievolės apmokėti teismo išlaidas arba teisinio atstovo paskyrimo) taip pat galima prašyti per kompetentingą apygardos teismą. Tačiau įsidėmėtina, kad tai, ar tokia teisinė pagalba yra nemokama, ar iš dalies mokama, priklauso nuo prašymą gaunančiosios valstybės taisyklių.

Užsienyje gyvenantiems asmenims, norintiems reikalauti išlaikymo iš Lenkijoje gyvenančio skolininko, pateikti prašymą gali padėti užsienio kompetentingos centrinės institucijos (jų sąrašas paskelbtas

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>).

Pagal centrinių institucijų atsakomybės pasidalijimo Lenkijoje tvarką jos persiunčia gautus dokumentus Teisingumo ministerijai (Šeimos ir nepilnamečių reikalų departamento tarptautinių šeimos bylų padaliniai), kad būtų imtasi tolesnių veiksmų.

Prašymą taip pat galima tiesiogiai pateikti kompetentingam apylinkės teismui arba vykdymo institucijai.

Informacijos apie tai, kaip gauti nemokamą teisinę pagalbą, taip pat pateikta šioje svetainėje:

<https://np.ms.gov.pl/>

Tačiau pažymėtina, kad Lenkijos centrinės institucijos – Teisingumo ministerija ir apylinkių teismai – neatstovauja bylų šalims ir negali vietoj profesionalių atstovų teikti teisinių konsultacijų.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

2007 m. rugsėjo 7 d. Įstatyme dėl pagalbos asmenims, turintiems teisę į išlaikymą (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2009 m., Nr. 1, eil. Nr. 7, su pakeitimais), nustatytos taisyklės dėl valstybės paramos asmenims, turintiems teisę į išlaikymą, tais atvejais, kai nepavyksta užtikrinti išlaikymo prievolės vykdymo.

Išmokas iš išlaikymo fondo galima gauti tik jeigu šeimos pajamos vienam asmeniui neviršija 800 PLN per mėnesį arba, nuo 2020 m. liepos 1 d., 900 PLN per mėnesį.

Nuo 2020 m. liepos 1 d. taip pat taikoma taisyklė „zlotas už zlotą“, t. y. jeigu šeimos pajamos, tenkančios vienam asmeniui, viršija minėtą 900 PLN sumą, parama sumažinama ir jos suma atitinka skirtumą tarp sumos, kuri iš išlaikymo fondo mokėtina teisę į ją turinčiam asmeniui, ir sumos, kuria viršytos šeimos pajamos vienam asmeniui (9 straipsnio 2a dalis). Tačiau jeigu taip apskaičiuota išmoka nesiekia 100 PLN, nusprendžiama neskirti paramos ir nemokėti tos išmokos (9 straipsnio 2b dalis).

Prašymai dėl to teikiami savivaldybės ar miesto administracijos įstaigai, turinčiai jurisdikciją pagal asmens, turinčio teisę į išlaikymą, gyvenamąją vietą. Mokėti šio fondo išmokas taip pat gali būti pavedama savivaldybės padaliniai, pvz., socialinės paramos centrui.

Tačiau jeigu asmuo, turintis teisę gauti išankstinę išlaikymo išmoką, gyvena specialioje įstaigoje, kurioje teikiamas visas išlaikymas (pvz., socialinės paramos centre, auklėjamosios globos įstaigoje, nepilnamečių sulaikymo centre ar kardomajame kalėjime), arba globėjų šeimoje, arba yra susituokęs ar turi vaiką ir turi teisę gauti išmoką šeimai, išankstinė išlaikymo išmoka tokiam asmeniui neskiriama.

Minėtas įstatymas taikomas tik jeigu asmuo, turintis teisę į išlaikymą, gyvena Lenkijoje tuo metu, kuriuo jam mokėtina paramos išmoka. Išsamesnės informacijos

žr. <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

Jeigu skolininko gyvenamoji vieta yra užsienyje, o asmuo, turintis teisę į išlaikymą, gyvena Lenkijoje, apygardos teismas, kurio jurisdikcijai priklauso teisę į išlaikymą turinčio asmens gyvenamoji vieta, veikdamas kaip atitinkama centrinė institucija padeda tam asmeniui pateikti prašymą dėl išlaikymo. Teikiant šią pagalbą, teisę į išlaikymą turinčiam asmeniui suteikiama bet kokia informacija ir parama, būtina pildant reikalingus dokumentus, ir įsitikinama, kad prašymas atitinka formaliuosius reikalavimus, prieš pateikiant prašymą užsienio kompetentingai centrinei institucijai.

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Taip (kompetentinga centrinė institucija, paskirta pagal Reglamento (EB) Nr. 4/2009 49 straipsnį).

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Prašymo, teikiamo pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje, A dalį pildo apygardos teismas.

Centrinės institucijos funkciją atliekančių apygardos teismų sąrašas (2024 m. kovo mėn.)

Teismas	Adresas	Tel.: (+48)	Faks. (+48)	E. pašto adresas
Balstogės apygardos teismas	Tyrimų departamentas ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok Tarptautinės teisės reikalų skyrius	85 745 92 20		oz@bialystok.so.gov.pl
Belsko Bialos apygardos teismas	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała IX Wydział Wizytacyjny (9 skyrius - tyrimai)	33 499 04 88		patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Bydgoščiaus apygardos teismas	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz Administracinis departamentas ul. Dąbrowskiego 23/35	52 325 31 55		oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Čenstakavos apygardos teismas	42-200 Częstochowa Administracinis departamentas ul. Konstytucji 1	34 368 44 25		prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Elbingo apygardos teismas	82-300 Elbląg Administracinis departamentas ul. Nowe Ogrody 30/34	55 611 24 09		oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Gdanskio apygardos teismas	80-803 Gdańsk Tarptautinės teisės reikalų skyrius	58 321 31 19	58 3213104	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Glivicių apygardos teismas	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice Tarptautinės teisės reikalų skyrius	32 338 00 52		oz@gliwice.so.gov.pl
Gožuvo apygardos teismas	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski Administracinis departamentas. Tarptautinės teisės reikalų skyrius	95 725 67 02 95 725 67 18	95 7202807 95 7256790	sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Jelenia Guros apygardos teismas	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra Tyrimų departamentas	75 641 51 13	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Kališo apygardos teismas	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 765 77 38	62 5944544	wizytacja@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl

	Skundų, peticijų ir tarptautinės teisės reikalų skyrius			
		32 607		
		01 83		
Katovicų apygardos teismas	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 783		obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
		68 06		dawid.kaczmarzyk@katowice.so.gov.pl
		41 340		wojciech.gryzlo@katowice.so.gov.pl
	VIII Wydział	23 20		
	Wizytacyjny (8 skyrius - tyrimai)	41 340		
Kelcų apygardos teismas	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	23 82		
		41 340		
		24 92	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
		63 246		
Konino apygardos teismas	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	45 57		oz@konin.so.gov.pl
	Administracinis departamentas		63 2451421	administracja@konin.so.gov.pl
Koшалino apygardos teismas	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342		
		87 50	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
		12 619		
		52 41		
	Administracinis departamentas	12 619		
		52 62		
Krokuvos apygardos teismas	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 619		
		52 04	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
	Administracinis departamentas	13 437		
		36 71		
Krosno apygardos teismas	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437		obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
		36 73	13 4320570	administracja@krosno.so.gov.pl
	VII Wydział			
	Wizytacyjny (7 skyrius - tyrimai)			
Legnicos apygardos teismas	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754	76 7545099	
		50 36		oz@legnica.so.gov.pl
	Tarptautinės teisės reikalų skyrius			
	ul. Krakowskie	81		
Liublino apygardos teismas	Przedmieście 43 20-076 Lublin	46010		malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl
		04	81 4601138	obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
		86 216		
		62 81		
		(išorės nr. 254)		
		86 216		
		6282		
		(išorės nr. 254)		
		86 216		
		62 83		
		(išorės nr. 254)		
		86 216		
		62 84		
	Administracinis departamentas	(išorės nr. 254)		
Lomžos apygardos teismas	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 215		
		42 52		sekretariat@lomza.so.gov.pl

	XI Wydział Wizytacyjny (11 skyrius - tyrimai) (118 kabinetas)			
Lodzės apygardos teismas	Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 677 87 99	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
	Administracinis departamentas	18 448 21 85		
Naujojo Sončo apygardos teismas	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 43		alimenty@nowysacz.so.gov.pl
	VIII Wydział Wizytacyjny (8 skyrius - tyrimai) ul. Dąbrowszczaków			
Ołštyno apygardos teismas	44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
	VIII Wydział Wizytacyjny (8 skyrius - tyrimai)			
Opolės apygardos teismas	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Ostrolenkos apygardos teismas	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 765 01 30	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
	Administracinis departamentas ul. Słowackiego 5	44 649 41 59		
Petrakavo apygardos teismas	97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 21		oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
	Administracinis departamentas	24 269 73 20		
Plocko apygardos teismas	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 64	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
	Tarptautinės teisės reikalų skyrius	61 628 37 30 61 628		
	ul. Stanisława	37 31		
Poznanės apygardos teismas	Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 34	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
	Administracinis departamentas			
Peremyšlio apygardos teismas	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 676 13 36	16 6761353	magdalena.telega@przemysl.so.gov.pl
	VII Wydział Wizytacyjny (7 skyrius - tyrimai)	48 677		
Radomo apygardos teismas	ul. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	67 80		wizytacje@radom.so.gov.pl monika.tomala@radom.so.gov.pl
	Administracinis departamentas ul. Józefa Piłsudskiego			
Rybniko apygardos teismas	33 44-200 Rybnik	32 784 05 78	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
	VII Wydział Wizytacyjny (7 skyrius - tyrimai)			
Žešuvo apygardos teismas	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl

Siedlcų apygardos teismas	Administracinis departamentas ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 640 78 46		poczta@siedlce.so.gov.pl marzena.sosnowska@siedlce.so.gov.pl
Sieradzo apygardos teismas	Administracinis departamentas al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 826 66 07	43 656 8975	sekretariat@sieradz.so.gov.pl oz@sieradz.so.gov.pl
Slupsko apygardos teismas	Tyrimų departamentas ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	95 43 59 846 95 13	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Sosnowiec Regional Court	Tyrimų departamentas ul. S. Żeromskiego 3 41-205 Sosnowiec	32 368 73 68 87 563		oz@sosnowiec.so.gov.pl referat.wiz@sosnowiec.so.gov.pl
Suwałkų apygardos teismas	Tyrimų departamentas ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	12 13 87 563 13 00		sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.kleotko@suwalki.so.gov.pl
Ščecino apygardos teismas	Tarptautinės teisės reikalų skyrius ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Svidnicos apygardos teismas	Administracinis departamentas pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
Tarnobžego apygardos teismas	Administracinis departamentas ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 93		oz@tarnobrzeg.so.gov.pl
Tarnuvo apygardos teismas	Administracinis departamentas ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Torunės apygardos teismas	Administracinis departamentas ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Varšuvos apygardos teismas	XIX Wydział Wizytacyjny (19 skyrius - tyrimai) al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 22 440 60 77	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl grzegorz.maslowski@warszawa.so.gov.pl
Varšuvos-Pragos apygardos teismas	IX Wydział Wizytacyjny (9 skyrius - tyrimai) ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93		oz@warszawapraga.so.gov.pl
Wloclaveko apygardos teismas	Administracinis departamentas ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 412 03 65	54 412 0365	oz@wloclawek.so.gov.pl
Wroclavo apygardos teismas	VI Wydział Wizytacyjny (6 skyrius - tyrimai) ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 748 2138		oz@wroclaw.so.gov.pl

	Administracinis departamentas	84 631 69 27	
Zamostės apygardos teismas	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 28	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
	VIII Wydział Wizytacyjny (8 skyrius – tyrimai)		oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl
Zeliona Guros apygardos teismas	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 322 02 21 68 4567769	malwina.biedniak@zielona-gora.so.gov.pl

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 55 straipsnyje nereikalaujama, kad prašymai būtų teikiami per pareiškėjo gyvenamosios valstybės centrinę instituciją. Prašymus, atitinkančius šio reglamento IV ir VI skyriuose ir Civilinio proceso kodekse nustatytus formaliuosius reikalavimus, galima siųsti tiesiogiai kompetentingam Lenkijos teismui.

Išsamią informaciją apie siunčiančiąsias institucijas galima rasti adresu

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>

Reglamento prieduose paskelbtos užsienio valstybių siunčiančiosios institucijos suteikia visą reikiamą informaciją asmeniui, turinčiam teisę į išlaikymą, padeda užpildyti reikiamus dokumentus, patikrina, ar asmens prašymas atitinka formaliuosius reikalavimus, ir išsiunčia jį į užsienį.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Jeigu teismas yra priteisęs išlaikymą ir ta byla įeina į Reglamento (EB) Nr. 4/2009 taikymo sritį, užsienyje gyvenantis išlaikymo kreditorius gali naudotis šiame reglamente numatyta procedūra ir kreiptis į savo gyvenamosios valstybės kompetentingą siunčiančiąją instituciją arba kompetentingam teismui pateikti prašymą dėl užsienyje priimto sprendimo paskelbimo vykdytinu (žr. atsakymą į 5 klausimą). Prašymus dėl vykdymo galima teikti bet kurio teismo antstolio kontorai.

Jeigu Lenkija ir ta valstybė, kurioje gyvena kreditorius, yra konvencijos arba dvišalio susitarimo dėl išlaikymo bylose priimtų sprendimų pripažinimo ir vykdymo šalys, tokia pagalba teikiama tiek, kiek numatyta tame susitarime. Paprastai dvišaliais susitarimais nustatoma, kad prašymai turi būti teikiami Lenkijos teismui tiesiogiai arba per valstybės, kurioje priimtas atitinkamas teismo sprendimas, teismą. Pastaruoju atveju prašymai perduodami per centrinę institucijas, paprastai Teisingumo ministeriją arba institucijas, apie kurias pranešta pagal Niujorko konvenciją:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Informaciją apie teismus galima rasti šiame tinklalapyje:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

Informaciją apie antstolius galima rasti svetainėje <http://komornik.pl/>

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip, nuo 2011 m. birželio 18 d.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Neaktualu.

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Lenkijoje taikomos taisyklės apima 2004 m. gruodžio 17 d. Įstatymo dėl teisės gauti pagalbą civiliniuose procesuose, vykstančiuose Europos Sąjungos valstybėse narėse (Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2005 m., Nr. 10, eil. Nr. 67, su pakeitimais), ir 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/8/EB, numatančios teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčiuose pagerinimą nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisykles (OL L 26/41, 2003 1 31, p. 90), nuostatas, kuriomis papildomos Civilinio proceso kodekso ir Įstatymo dėl teismo išlaidų civilinėse bylose nuostatas. Bylos šalis, kuri tikisi gauti konkrečios formos pagalbą (pvz., advokato paskyrimą, dokumentų vertimą ar kelionės išlaidų atlyginimą), turėtų aiškiai tai nurodyti teismui, naudodama [ES prašymo formą](#).

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

2011 m. balandžio 28 d. Lenkijos teisės aktų leidėjas priėmė įstatymą, kuriuo iš dalies pakeistas Civilinio proceso kodeksas ir kai kurie kiti įstatymai (2011 m. balandžio 28 d. Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Civilinio proceso kodeksas, Įstatymas dėl teisės gauti pagalbą civiliniuose procesuose, vykstančiuose Europos Sąjungos valstybėse narėse, ir dėl teisės gauti pagalbą siekiant taikiai išspręsti ginčą iki civilinio proceso pradžios, ir Įstatymas dėl pagalbos asmenims, turintiems teisę į išlaikymą. Oficialusis valstybės leidinys *Dziennik Ustaw*, 2011 m., Nr. 129, eil. Nr. 735). Pagal šį įstatymą Lenkijos centrinė institucija gali įsakyti institucijai, turinčiai jurisdikciją skolininko atžvilgiu, atlikti tyrimą dėl išlaikymo.

Jeigu atsakovo ar kito dalyvio gyvenamoji vieta nežinoma, Teisingumo ministerija nusiunčia užklausas į centrinčius ir vietos registrus (taip pat gali būti naudojamosi PESEL.SAD duomenų bazė) siekdama nustatyti kompetentingą teismą ar antstolį arba atsakyti į prašymą imtis konkrečių priemonių. Šiuo metu nenumatoma atlikti jokių centrinės institucijos veiklos įstatyminių pagrindų, finansavimo ir personalo pakeitimų siekiant užtikrinti 51 straipsnyje apibūdintų užduočių vykdymą.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 12/05/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.